

Katarzyna Wiśniewska
13 maja 2008

Bp Tadeusz Pieronek odebrał wczoraj nagrodę Orła Jana Karskiego m.in. za krytykę "ekstremizmu Radia Maryja". Prof. Eliego Wiesela nagrodzono zaś za "lekcję, jak rozpoznawać absolutne zło Holocaustu". Na początku maja powstał w Krakowie Klub Chrześcijan i Żydów "Przymierze".

Rozmowa z ks. Januszem Salamonem

Katarzyna Wiśniewska: Klub Chrześcijan i Żydów i Orły to trochę odpowiedź na antysemickie ekscesy Jerzego Roberta Nowaka?

Ks. Janusz Salamon: Duchowość chrześcijańska zna pojęcie "szczęśliwej winy". W tym przypadku przykre wydarzenie, jakim był lutowy "wykład" Nowaka w jezuickiej świątyni, zmobilizowało ludzi, którzy chcą budować mosty między chrześcijanami i żydami. Krótco potem w synagodze Tempel na Kazimierzu odbyła się debata: "Chrześcijanie i żydzi w Krakowie - co dalej?", w której obok liderów krakowskiej społeczności żydowskiej udział wzięło dwóch księży, ks. prof. Łukasz Kamykowski - delegat kard. Dziwisza do spraw dialogu międzyreligijnego - oraz ja jako dyrektor jezuickiego Centrum Kultury i Dialogu. Wtedy padła propozycja stworzenia klubu, który będzie platformą współpracy między licznymi w Krakowie, ale rozproszonymi instytucjami pracującymi na rzecz dialogu i tolerancji. Pierwszą inicjatywą Klubu "Przymierze" było ustanowienie Nagrody im. ks. Stanisława Musiała.

Spotkaliście się z pozytywnym odzewem ze strony żydowskiej?

- Klub jest owocem wspólnej inicjatywy krakowskich żydów i krakowskich chrześcijan. Będzie działał przede wszystkim na krakowskim Kazimierzu. Żydowska Gmina Wyznaniowa w Krakowie jest niezwykle gościnna i otwarta na dialog. Prezes Gminy Tadeusz Jakubowicz został wybrany na współprzewodniczącego rady klubu. Drugim będzie Stefan Wilkanowicz, prezes Fundacji Kultury Chrześcijańskiej ZNAK, przez wiele lat bliski współpracownik kard. Wojtyły.

Ich zaangażowanie daje nadzieję, że Przymierze pozwoli przezwyciężyć nasz polski "indywidualizm zbiorowy". To nieprawda, że w sercach większości Polaków królują ksenofobia i nietolerancja. Większość Polaków, zwłaszcza młodych, to ludzie otwarci, odrzucający taką postać chrześcijaństwa, która karmi się nienawiścią do "innych".

Jerzy Robert Nowak wygłasza swoje wykłady w wielu polskich kościołach za zgodą proboszczów, a czasem przy udziale biskupów.

- Nie twierdzę, że w Polsce nie ma antysemityzmu. Nie spotkałem się jeszcze z postawami antysemickimi wśród studentów. Częściej antysemityzm przejawiają ludzie wychowani jeszcze w ustroju totalitarnym, opartym na podejrzliwości i oszczerstwie. Pod tym względem duchowieństwo nie różni się chyba od całego społeczeństwa. Wśród Polaków są, niestety, ludzie dalecy od postawy Jana Pawła II nazywającego Żydów "starszymi braćmi w wierze". Jestem bardzo umiarkowanym optymistą, gdy chodzi o przemianę ich serc.

Ale większym problemem niż to, że antysemickie głosy się pojawiają, jest to, że głosy przyjazne są tak słabe i rozproszone. W zdrowym społeczeństwie ksenofobiczne głosy powinny stanowić margines.

Czy wśród głosów stawiających opór antysemityzmowi nie należałoby oczekiwać głosu Episkopatu?
Czy Episkopat nie powinien skomentować spotkań Jerzego R. Nowaka?

- Biskupi mają prawo zakazać organizowania w kościołach swojej diecezji tego rodzaju antysemickich happeningów, więc powinni to zrobić.

Prowincjał jezuitów, wyrażając ubolewanie, że do takiego smutnego wydarzenia doszło w jezuickim kościele, tym samym zakazał organizowania tego typu spotkań. Od siebie mogę dodać, że bardzo żałuję, iż przebywałem wówczas za granicą, bo jako dyrektor centrum dialogu, któremu patronuje ks. Musiał, zrobiłbym wszystko, aby do tego spotkania nie doszło. Tym bardziej cieszę się, że reakcją środowiska żydowskiego i chrześcijan zaangażowanych w dialog z Żydami nie było odcięcie się od naszego ośrodka, ale wielkoduszne wyciągnięcie ręki i wsparcie. Dowodem tego jest choćby wczorajsza uroczystość.

* Ks. Janusz Salamon - jezuita, dyrektor CKiD, prezes Klubu "Przymierze"

https://nyborcza.pl/1,75398,5205479,Chrzescijan_i_Zydow_sposob_na_J_R_Nowaka.html